

VITA

A RENDEZŐ

véleménye

A „Lás” című magyar filmről évtizedek óta folyó kordokból a magyar sajtó hasábján. — Az új következő cikket Gerő Viktor, a „Lás” rendezője küldte szerkesztőségünknek. A cikk a későbbi rendező véleményét fejezi ki, írásának nyilvánvalóan helyes adnak, mert — úgy vélik — ezzel is segítjük a film körüli társadalmi problémák tisztázását.

Térfés kedvre hangolva az emberi Tabi László vasárnapi kis cikke, mely a Népszabadság hasábjain jelent meg. Őszintén szólva azonban nagy kedvem a tréfára e pillanatokban sincsen. Egy sereg olyan komoly kérdés megoldását újból felkínálni az általam rendezett „Lás” c. filmmel kapcsolatos eddig megjelent sajtóvélemények kapcsán, hogy érdemes elgondolkodni azon: mi tette szinte már „chic”-ké az az önéletrajzi támadó kedvet e film körül, melyen ma már a magyar film sorsát figyelő kívülálló is fejesdőlve és hitetlenül elcsodálkozik. Persze tisztelt a kivételnek, mint pl. a Film Színház Muzika c. lap kritikájának, mely objektív, elemző és segítő módon iznyekozott véleményét a filmről elmondani. Győztem, tárgyilagos tudnak maradni az itt elmondandók tekintetében, mert néhány évtizedes rendező múltam alatt alkalmam volt olyan társpróbákban keresztyülésnem, melyek még az ifvenfajta művészi önértékelésre is neveltek, mérföldes batoritást adnak filmművészetünk problémáiból való haz-

szólással illetékeséget mérlegelve, azok az elismerések, sikerek, melyeket hosszú éves munkálkodásom alatt, államunktól, népköztől és szerénytelenség nélkül mondhatom, határainkon túl is a nagyközönségtől kaptam. Az a tény, hogy az általam hivatkozott sajtótámadások rendezői munkáimat dicsérik, szemben az írói mondanivalóval, nem megnyugtató számomra, ezért a támadások azt a „Lás” c. filmet érik, amelynél vagy másképp évtizedek óta dolgoztam sok munkatársammal és így

ez a film az én gyermekem, az én filmem. Nem lenne helyes engem valamely stréber jöfőnek kezelnem, vagy még képtelenebb módon arra gondolni, hogy én ezt a filmet önkívületben rendeztem, azt sem tudva, mi az író anyag a kezembem. Ha hiba van, akkor ennek én is oka vagyok, s ha elkövettem, vállalom azt, hogy okos, bölcs, tanító szavakra hallgatva okuljak e hibáim és ha — amint hiszem — kritikáimban minosen személyi ellenszenv irányomban, biztosan csak örölmének, ha tanításuk alapján erőben és egészében következő munkáimmal számukra is szükséges alkotással jelentkeznek. Ne de tegye kezét a szívére Gál Zoltán, mit tanulhattam én a Hétfői Hírekben megjelent Szász Péter becsmérlő sorából? Egy film, melyben vak ezredes, ödvhadarag, iszákos titkárnő, stb. sőt, egy sereg olyan dolog is van, melyet Gál Zoltán kihagyott, — mert összehasonlítottam a kelleklistá-

Telefon: 79-29
1957 OKT 9 8
FILM, SZÍNHÁZ, MUZSIKA

val, — ettől még jó lehet. Vannak remémódok, mint pl. a Hamlet, melyben még halálfeje is van, de még sírós is és mégis jó. Persze arra az ellenérve, hogy azt Szász Péter írta, melyszöke miatt nem tudok válaszolni. Véletlenül tudtam meg a Gál és Szász közötti barátságos viszonyt és elcsodálkoztam azon, hogy haret porondul a „Lás” ápopója szövegében, sok ember másfél-éves munkája legyen a sors, melyre Gál Zoltán Szász Péter fektette. Elszomorító volt számomra ez az olvasmány, melynek írója engem — az éltömérés haragján említi, de okos, bölcs, tanító szavak helyett csak Szász Péter iránti rettentő bosszúságát olvashattam ki a „kritikából”.

Es végül haad említsem meg Tabi László sorait. Furcsának tartom, hogy valamilyen írói aktivitást az e célból meghazudtol vagy eser embert A rádiót leköszent, vadolja hamis hírhözléssel, ugyanakkor kétfős alkakon számára beletűni egy új magyar filmbe sőt figyelemmel kívül hagyja, hogy a hivatkozott szeméda sőt díszbemutatón én a film rendezője is jelen voltam. Engedje meg, hogy konkrét tények alapján (esetleg fotókkal) megpróbáljam azt az állítást, mely szerint a „közönség „haraladent” volna a roszból. A közönség a helyén maradva, tapasztalásaitól a fogságy előtti megjelent szereplőket, sőt az utószónak fogságy elé lépő rendezőt is, mely alkalommal a kivilágított nézőkben a színpadról jó látható közönségen még csak a ruhátírák való

„közönség”-nak sem volt szemérmes hírkész nyoma feltedezhető. „Iszkolás” esetén úres nézőkért előbb nem szoktunk hajlongani. Nem tudom, Tabi László mily kivételesen érzékeny rendelkezik, hogy több mint eser „iskolázó” ember „vegyes érveléssel”, miképpen tudta oly hitelt érdemlően megállapítani, hogy az a nyomtatott betű hatalmával lényegére emelje. Ha néhány ismerőssel — előzetesen — „iskolázó” körben beszélt is, az nyilván kisebbség lehetett azok számára, akiket azokkal azokkal este „iskolázó” körben nem beszélt. Ez még csak nem is demokratikus, de félt, hogy felelőtlenségül érsen a szerényes hitelrontás tényét. Ha mégis sikerült több mint eser ember „vegyes érveléssel” hitelt érdemlően felfognia, arm kerem, arulja el Tabi László, mely gyártmányú készülék ez a modemszina, melynek adatai alapján cikkekeskéjét megírta.

Oszkító fejjet, de sok akurással szeretnék övönet szerény szép alkotásokkal nagyon sokaknak. Az alkotóművészet számára ez az althatalatlan kívánság sőt erőt, kedvet szűsz, hogy valamilyen megalkothassa életé féművét, a nagrot a hibáit. Ez mennyi kura kell ehhez, mennyi segítő kéz! Ilyen a művészt felé nyúló segítő kéz, az építő, elmozdító, bölcs kritika. Kerjők, várjuk, követeljük ezt a segítséget, de nagyon fáradtan és kedvesregegetten várjuk el a szerényes hájára a búrtyonban való elcsúszás alatti és művészi számára elleneszerény sorait.

Gerő Viktor
filmrendező